

העונה על ברכת הזימון ב'רובך שאכלנו משלו', הרי זה תלמיד חכם. אבל העונה ב'רוך על המזון שאכלנו' ולא אמר 'משלו', הרי זה פוה, ששמע שמברך את המזון. מבארת הגמרא: אמר רב הונא בריה דרב יהושע, לא אמרן שאין לומר 'על המזון שאכלנו' אלא בשלשה שמומנים, דלכא שם שמים - שאין מזכירים את השם, ואפשר לטעות שמברכים את המזון, אכל בעשרה, דאיכא שם שמים - שמוזכרים את השם, מוכחא מילתא - מוכח הדבר שמברכים את השם, גם אם יאמרו 'על המזון שאכלנו'. רב הונא בריה דרב יהושע מוכיח דבריו: פדתנן במשנתנו (לעיל מט), בריבוא אומר נברך וכו', ובענין שהאמר מברך קד ענין אתרו, ברוך ה' אלהי ישראל אלהי העבדים יושב הכרובים על המזון שאכלנו. הרי אפשר לומר 'על המזון שאכלנו' במקום שיש הזכרת השם. שנינו במשנה: אחד שיש עשרה ואחד שיש עשרה רבוא, לעולם אומר נברך אלהינו. מקשה הגמרא: הא גופא קשיא - משנה זו מצד עצמה קשה היא, אמרת במשנה, אחד עשרה ואחד עשרה רבוא, אלמא כי תרדי ניהו - הרי שדין עשרה ודין עשרה ריבוא שוים בנוסח נברך אלהינו, וחדר קתני - ואילו לאחר מכן כתוב, במאה אומר נברך ה' אלהינו, באלף אומר נברך ה' אלהינו אלהי ישראל, ברבוא אומר נברך ה' אלהינו אלהי ישראל אלהי עבדתי וישב הכרובים, הרי שאין דינם שוה. מתרצת הגמרא: אמר רב יוסף, לא קשיא, הא - הסיפא, בשיטת רבי יוסי הגלילי הסובר שנוסח הברכה משתנה לפי רוב הקהל, והא - הרישא, בשיטת רבי עקיבא, שאינו מחלק בין מרובים למועטים. דתנן במשנתנו מחלוקת זו, רבי יוסי הגלילי אומר, לפי רוב הקהל הם מברכין - נוסח הברכה משתנה ככל שיש קהל רב יותר, שנאמר (תהלים סח כו), 'במקהלות ברכו אלהים' וגו'. אמר רבי עקיבא, מה מציינו בבית הכנסת וכו' שבין אם יש הרבה אנשים או מעט אומר ברכו את ה', אף בזימון אין לחלק בין מרובים למועטים. מה דורש רבי עקיבא מהפסוק שהביא רבי יוסי הגלילי. שואלת הגמרא: ורבי עקיבא, האי קרא - פסוק זה דרבי יוסי הגלילי, במקהלות ברכו ה', מאי עביד ליה - מה דורש ממנו רבי עקיבא. משיבה הגמרא: מיבעי ליה - לרבי עקיבא הפסוק נצרך לברכתניא, היה רבי מאיר אומר, מנין שאפילו עוקרין שבמעי אמן אמרו שירה על הים בקריעת ים סוף, שנאמר 'במקהלות ברכו אלהים ה' ממקור ישראל', כלומר, כשנקהלו על הים להודות, אף עוברין שנמצאים במקור וכלומר, בבטן אמן אמרו שירה. שואלת הגמרא: ואיך - ולרבי יוסי הגלילי מנין נלמד דרשה זו. משיבה הגמרא: מ'מקור' נפקא - דבר זה שהעוברין אמרו שירה, נלמד מהסוף של הפסוק 'ה' ממקור ישראל'. פסק ההלכה: אמר רבא, הלכה ברבי עקיבא, שבין בעשרה ובין בעשרה ריבוא אינו אומר אלא נברך אלהינו וכו'. מעשה בענין פסק ההלכה: רבינא ורב חמא בר בוזי, אקלעו לבי ריש גלותא, - נקלעו לבית הריש גלותא, קם רב חמא וקא מתירי אפי מיה - קם רב חמא ומחזור היה למצוא מאה אנשים כדי לומר נברך ה' אלהינו, וכדעת רבי יוסי הגלילי. אמר ליה רבינא, לא צריכת - אינך צריך לחזור אחר מאה, משום דחכי אמר רבא, הלכה ברבי עקיבא, שאף במאה אין אומרים אלא נברך אלהינו. במשנה להלן נאמר שעשרה שאכלו יחד אסורים להיחלק, מביאה הגמרא מעשה נוסף מבי ריש גלותא בו יתבאר באיזה אופן מותר ליחלק: אמר רבא, כי אכלינן רפתא בי ריש גלותא - כשאכלנו פת בבית הריש גלותא, מברכינן בזימון של שלשה בשלשה. שואלת הגמרא: וליברכו עשרה עשרה - מדוע לא יברכו בעשרה עשרה ולא יפסידו זימון בשם. משיבה הגמרא: אם הם היו מומנים בעשרה, שמע זאת הריש גלותא, לפי שהמברך צריך להגביה את קולו שכולם ישמעו, ואיכפד - ויקפיד על שהם עושים הבורה לעצמם בפרהסיא. שואלת הגמרא: וניפקו בכרכתא דריש גלותא - מדוע שלא יצאו בזימון של הריש גלותא. מתרצת הגמרא: אידי דאושו בולי עלמא, לא שמעי - מפני שיש קול הברה גבוה מכל המסובין,

שבשלשה והוא יכול לומר אף ב'ברכו', ומכל מקום נברך עדיף. מביאה הגמרא ראייה לתירוץ: ועל כרחך שאין כוונת המשנה שעדיף לומר ברכו, דאמר רב אדא בר אבהו, אמרי בי רב - אמרו בבית מדרשו של רב, הנינא - שנינו במשנה (להלן בעמוד ה) ראייה לדברי שמואל, שלשה שאכלו כאחת אינן רשאין ליחלק ולברך בנפרד שכבר התחייבו בזימון, וכן ארבעה או חמשה, אולם שלשה שאכלו אם רצו ליחלק לשתי קבוצות ולזמן אלו לעצמן ואלו לעצמן, נחלקין, וכן שבעה ושמונה יכולים ליחלק, עד עשרה שאינן רשאין ליחלק, שחייבים לזמן בהזכרת השם. מדקדקת הגמרא: אי אמרת בשלמא - מוכן הדבר אם תאמר ש'נברך' עדיף, משום הכי - לפיכך ששה נחלקין, אלא אי אמרת - אולם אם תאמר ש'ברכו' עדיף, קשה, אמאי נחלקין - מדוע רשאים ליחלק, הלא בששה הוא אומר ב'ברכו', ואם יחלקו לשלשה שלשה לא יוכלו לומר אלא נברך, אלא לאו שמע מינה - מוכח שאין מעלה ב'ברכו', ומסתבר שטוב שלא יוציא עצמו מהכלל, וכדברי שמואל ש'נברך' עדיף. מסיקה הגמרא: שמע מינה - אין יש להוכיח כן. ראייה נוספת שאין מעלה ב'ברכו': תניא נמי הכי, בין שאמר המזמון ב'ברכו', בין שאמר נברך, אין תופסין אותו - אין מדקדקים עמו על כך, ששתי הלשונות טובים. מוסיפה הברייתא: והתקדקין - והמדקדקים ביותר תופסין אותו על כך, אם אמר ב'ברכו', שמוציא עצמו מהכלל. הברייתא ממשיכה לבאר דיוקים נוספים בנוסח ברכת זימון: ומברכותיו של אדם ניכר אם תלמיד חכם הוא אם לאו, שאם מדקדק כראוי ניכר שתלמיד חכם הוא, ואם אינו מדקדק ניכר שאינו תלמיד חכם. מבארת הברייתא: כיצד ניכר האדם מתוך ברכתיו, רבי אומר, אם אמר ו'בטובו חיינו', הרי זה תלמיד חכם, אבל אם אמר ו'בטובו חיינו' הרי זה פוה - ורק מכל דבר כמו שדה בורה, שמתוספת האות מ"ם משמע שבה למעט בשבחו של מקום, שלא נהנה אלא מעט כדי ההכרח לחייו. מקשה הגמרא על דברי רבי: אמר ליה אביי לרב דימי, והכתיב - והלא אמר שביקש דוד מזה, ו'מברכתך יברך' (את) בית עקבך לעולם' (שמואל ב' ז כט), בתוספת האות מ"ם בתחילת הבקשה, ואם כדברי רבי קשה, שלא מסתבר שביקש רק מעט מברכותיו. מתרצת הגמרא: בשאלה שאני - בבקשה בתפילה שונה הדבר, ששואל כענין בפתח שאינו מרים ראש לשאול שאלה גדולה, אבל בברכה אין לומר 'ומטובו'. חוזרת הגמרא ומקשה: בשאלה נמי - אף בתפילה, הכתיב (תהלים פא יא), 'הרחב פיך ואמלאהו', שאומר הקב"ה הרחב פיך לבקש ככל שתרצה, ואמלאנו, הרי שיכול האדם לשאול ככל רצונו. מתרצת הגמרא: הווא - הפסוק 'הרחב פיך ואמלאהו' בדרבי תורה פתיב, אבל בשאר בקשות יש לבקש רק צת. ברייתא נוספת בענין נוסח ברכת הזימון: תניא, רבי אומר, האומר ו'בטובו חיינו', הרי זה תלמיד חכם. אבל האומר ו'בטובו חיים' הרי זה פוה, ששמעו שבטובו חיים שאר העולם ולא אנו. והרבליא מתיני איפקא - חכם שדר בנהרביל שנה את הברייתא להיפך, שצריך לומר 'ובטובו חיים', ששמעו שכל העולם חיים בטובו, ולא רק המומנים. מסיקה הגמרא: ולית הלכתא בנהרבליא - ואין הלכה כנהרבליא אלא יאמר ו'בטובו חיינו'. דקדוקים נוספים בברכת הזימון: אמר רבי יוחנן, האומר נברך שאכלנו משלו, הרי זה תלמיד חכם. אבל האומר נברך למי שאכלנו משלו, הרי זה פוה, ששמעו שמברך את בעל הבית שאכל משלו. מקשה הגמרא: אמר ליה רב אהא בריה דרבא לרב אשי, והא אמרין בהגדה של פסח (פסחים טז), 'לפיכך אנחנו חייבים להודות וכו', למי שעשה לאבותינו ולנו את כל הנסים האלו, ומוכח שאין מניעה להוסיף את תיבת 'למי'. מתרצת הגמרא: אמר ליה רב אשי, התיב מוכחא מילתא - שם מוכח הדבר שמודים לקב"ה, מאן עביד ניסי קודשא בריך הוא - משום שמי יכול לעשות נסים, רק הקב"ה, ואין מקום לטעות. מימרא נוספת של רבי יוחנן בנוסח ברכת זימון: אמר רבי יוחנן,

31 צירוף שתי חבורות לזמן יחד: שְׁתֵּי חֲבוּרוֹת שֶׁהָיוּ אוֹכְלוֹת בְּבֵית
 32 אָחֵד, בְּזֶמַן שְׂמֻקְצָתָן – מקצת האנשים שבכל חבורה רואין אלו את
 33 אלו, הרי אלו מְצַטְרְפִין לְזִמּוֹן. וְאִם לֹא, שאינם רואין אלו את
 34 אלו, אינם מצטרפים, אלא אלו מְזַמְּנִין לְעֻצְמוֹ, וְאֵלּוּ מְזַמְּנִין לְעֻצְמוֹ.
 35 ברכה על יין שאינו מוזג במים: אִין מְבָרְכִין עַל הַיַּיִן 'בורא פרי הגפן/
 36 עַד שֶׁיִּתֵּן לְתוֹכוֹ כֵּיּם, שיינם היה חזק מאוד ואינו ראוי לשתייה בלא
 37 מים, דְּבָרֵי רַבִּי אֶלְעָזָר. וְהַכֵּמִים אוֹמְרִים, מְבָרְכִין עָלָיו 'בורא פרי
 38 הגפן'.

נמרא

39 שנינו במשנה, ששלשה שאכלו כאחת אינן רשאין ליחלק. הגמרא
 40 מבארת את החידוש של המשנה. מקשה הגמרא: מֵאֵי קָא מְשַׁמְעֵ לָן
 41 – מה משמיענו התנא במשנתנו ששלשה שאכלו כאחת חייבים
 42 בזימון, הַתֵּינָא הָדָא זִימָנָא – כבר שנינו פעם אחת דין זה (לעיל מה).
 43 'שְׁלֹשָׁה שֶׁאָכְלוּ בְּאֶחָת הַחֵיבִין לְזִמּוֹן', מתרצת הגמרא: הָא קָא
 44 מְשַׁמְעֵ לָן – דִּין זה משמיענו התנא מיתור המשנה, כִּי הָא דְאָמַר
 45 רַבִּי אָבָא אָמַר שְׂמוּאֵל, 'שְׁלֹשָׁה שֶׁיִּשְׁבּוּ לְאֹכֹל בְּאֶחָת וְהִתְחִילוּ
 46 לְאֹכֹל, וְעָדִיין לֹא אָכְלוּ בְּיַתְד פּוּת, אִינָן רְשָׁאִין לִיְחַלְקָ.
 47 לִישְׁנָא אַחֲרֵינָא – יש שאמרו את התירוצ' בלשון אחרת, אָמַר רַבִּי
 48 אָבָא אָמַר שְׂמוּאֵל, הֵכִי קֵתְנִי – כך היא כוונת משנתנו, 'שְׁלֹשָׁה
 49 שֶׁיִּשְׁבּוּ לְאֹכֹל בְּאֶחָת, אִף עַל פִּי שֶׁבֶל אֶחָד וְאֶחָד אוֹכֵל מִכְּבָרָו,
 50 אִינָן רְשָׁאִין לִיְחַלְקָ וְחֵיבִים בּוֹימון'.

51 תירוצ' נוסף: אִי נָמִי – עוד אפשר לתרץ, שהחידוש במשנתנו הוא, כִּי
 52 הָא דְרַב הוֹנָא, דְאָמַר רַב הוֹנָא, 'שְׁלֹשָׁה שֶׁבָּאוּ מְשַׁלֵּשׁ חֲבוּרוֹת,
 53 שכל אחד מהם התחייב בזימון עם חבורתו ופרש מהם, והצטרפו
 54 שלשתם יחד, אפילו שלא חזרו ואכלו ביחד, אִינָן רְשָׁאִין לִיְחַלְקָ,
 55 שכבר התחייבו מתחילה בזימון. אָמַר רַב חֲסֵדָא, וְהוּא – דִּין זה נאמר
 56 דווקא באופן שֶׁבָּאוּ מְשַׁלֵּשׁ חֲבוּרוֹת שֶׁל שְׁלֹשָׁה גְּנֵי אָדָם, שבכל
 57 אחת יש חיוב זימון.

58 אופן ששלשה שבאו משלש חבורות אינם מוזמנים: אָמַר רַבָּא,

1 אינם יכולים לשמוע את המברך.
 2 הקדים אחד מן השלשה ובירך בלא זימון: אָמַר רַבָּה תוֹסַפְתָּא, הֲנִי
 3 שְׁלֹשָׁה דְּבָרְכִי רִפְתָּא בְּהַרְדֵּי – שלשה אנשים שאכלו פת ביחד,
 4 וקדים חד מינייהו ונברך לְרַעְתֵּיהּ – וקדם אחד מהם ובירך לעצמו
 5 בלא זימון, אִינָן נִפְקִין בְּזִמּוֹן דִּירֵיהּ – השנים שלא בירכו יכולים
 6 לזמן עמו, ולצאת ידי זימון על ידו, אולם אִיהוּ לֹא נִפְיָק בְּזִמּוֹן דִּירֵהוּ
 7 – הוא אינו יוצא ידי זימון על ידם, לְפִי שָׂאִין זִמּוֹן לְמַפְרָע, לאחר
 8 שבירך.

9 שנינו במשנה: שלדעת רבי עקיבא אומרים בבית הכנסת 'ברכו את
 10 ה', ורבי ישמעאל אומר 'ברכו את ה' המבורך'.

11 מביאה הגמרא מעשה בענין זה: רַבְרָם בַּר פַּפְּא אֵיקְלַע לְבֵי
 12 כְּנִישְׁתָּא דְאָבִי גִבְרַי – נקלע לבית הכנסת של אבי גיבר, קָם קָרָא
 13 בְּסַפְרָא – קם פרסם לקרוא בספר תורה, וְאָמַר 'בְּרַבּוֹ אֵת ה',
 14 וְאִשְׁתִּיקוּ – ושתקו ולא אמר 'המבורך', כדעת כרבי עקיבא. אֲוִישׁוּ
 15 בְּוַלֵּי עֲלָמָא עֵנוּ כָל הַמַּתְפַּלְלִים בִּידְכֵי ה' הַמְבֹרָךְ, כדעת
 16 רבי ישמעאל. אָמַר רַבָּא לרפרם, פְּתִיָא אוֹכְמָא – כלי חרס שהשחיר
 17 מחמת מלאכה, כלומר, רגיל ותדיר בתורה אתה, בְּהַרְי פְּלוּגְתָּא
 18 לְמַה לָךְ – למה לך להיכנס למחלוקת, הלא לדברי הכל טוב יותר
 19 לומר 'המבורך'. וְעוּדָה, הָא נְהוּנָא עֲלָמָא בְּרַבִּי יִשְׁמַעְאֵל, – הרי נהגו
 20 העולם כרבי ישמעאל, והיה לך ללכת אחרי מנהג העולם.

משנה

21 האם חבורה אחת יכולה להתחלק ולזמן בשתי קבוצות: שְׁלֹשָׁה
 22 שֶׁאָכְלוּ בְּאֶחָת, אִינָן רְשָׁאִין לִיְחַלְקָ ולברך כל אחד לעצמו, שחייבים
 23 בזימון. וְכֵן אַרְבָּעָה, לא זימנו שלשה לבד, והרביעי לעצמו, שגם הוא
 24 חייב בזימון. וְכֵן חֲמִשָּׁה, אינן רשאין ליחלק. אבל שֵׁשָׁה נִחְלְקִין
 25 לשלשה שלשה, לפי שיש כדי זימון בכל חבורה. וכן כל חבורה שיש
 26 בה עַד עֶשְׂרֵה יכולים ליחלק. וְעֶשְׂרֵה אִין נִחְלְקִין, שנתחייבו זימון
 27 בהזכרת השם, ואם יחלקו זימנו ללא שם, וכן הדין ביותר מעשרה
 28 שאכלו שאינם רשאים ליחלק עַד עֶשְׂרִים, שאז רשאין ליחלק לשתי
 29 חבורות של עשרה עשרה.

52 אושעיא, בענין - צריך לעשות מצוה מן המצוות, ויין מזוג מובחר
53 יותר.
54 טעמים של חכמים שמברכים בורא פרי הגפן על יין חי. מקשה הגמרא:
55 ורפנן - ולשיתת חכמים קשה, יין חי למאי חיזי - באיזה אופן הוא
56 ראוי לשתיה, שכן אם אינו ראוי לשתיה מדוע ברכתו הגפן. מתרצת
57 הגמרא: אמר רבי זירא, חיזי לקוריימי - ראוי לעשות ממנו משקה
58 לרפואה, לפיכך ברכתו הגפן.
59 עוד בענין הפסד אוכלין: תנו רבנן, ארבעה דברים נאמרו בפת. א.
60 אין מניחין פשר חי על הפת, שלא תמאס. ב. ואין מעבירין פום
61 מלא על הפת, שלא ישפך ממנו על הפת ותתבוה. ג. ואין זורקין את
62 הפת. ד. ואין סומכין את הקערה בפת, שמא ישפך מהמרק
63 שבקערה על הפת ותמאס.
64 מעשה בענין זריקת אוכלין: אמרימר ומר זוטרא ורב אשי, פרכו
65 ריפתא פתרי הדרי - אכלו פת ביחד. איתיה לקמיהו תמרי ורפוני
66 - הביאו לפניכם תמרים ורימונים. שקל מר זוטרא - לקח מר זוטרא
67 מהפירות, פתק לקמיה רב אשי דסתנא - וורק מנה נכבדה לפני
68 רב אשי. אמר ליה רב אשי למר זוטרא, וכי לא סבר ליה מר להא
69 דתניא, אין זורקין את האוכלין, ומדוע זרקת לפני מהאוכלין.
70 השיבו מר זוטרא, הברייתא הדיא, בפת תניא - לענין פת שנתה,
71 אבל פירות מותר לזרוק. חזר רב אשי והקשה: והתניא בברייתא
72 נוספת, בשם שאין זורקין את הפת כף אין זורקין את שאר
73 האוכלין, הרי שאין חילוק בין פת לפירות. אמר ליה מר זוטרא,
74 והתניא - והלא שנינו בברייתא אחרת, אף על פי שאין זורקין את
75 הפת, אבל זורקין את שאר האוכלין, ולכאורה הברייתות סותרות
76 זו לזו, אלא צריך לתרץ, דלא קשיא, הא כמידי דממאס -
77 הברייתא שאוסרת לזרוק את כל האוכלין מדברת בדבר שנמאס על
78 ידי הזריקה, והא כמידי דלא ממאס - והברייתא שהתירה את
79 זריקת שאר האוכלין מדברת בדבר שאינו נמאס.
80 ברייתא נוספת בענין הפסד אוכלין: תנו רבנן, במשיבין - שופכים יין
81 בצנורות לפני חתן ולפני בלה לסימן טוב, ואין זה בוין לין. וזורקין
82 לפניהם קליות ואגוזים בימות החמה שאין טיט בדרבים, אבל לא
83 בימות הגשמים שהם נופלים בגיט ונמאסים. ודוקא קליות ואגוזים,
84 אבל לא זורקין גלוסקאות - ככרות לחם יפים, לא בימות החמה
85 ולא בימות הגשמים שאף בימות החמה הם נמאסים בזריקתן.
86 הכניס אוכל לפיו בלא ברכה מה יעשה: אמר רב יהודה, שבח
87 והכניס אוכלין לתוך פיו בלא ברכה ראשונה, ונכר בעוד האוכלין
88 בפיו, מסלקן לצד אחר בתוך פיו, כדי שיוכל לברך, ומברך עליהן
89 ואוכלן.
90 מביאה הגמרא שלש ברייתות שעוסקות בענין זה: תניא קרא -
91 בברייתא אחת שנינו, שמי שבח לברך והכניס אוכלין לתוך פיו,
92 בולען ללא ברכה. ותניא אידך - ובברייתא אחרת נאמר, שפולטן
93 מפיו ומברך. ותניא אידך - ועוד ברייתא אחרת שנינו, שפולטן לצד
94 אחד בפיו ומברך. ולכאורה קשה שברייתות אלו סותרות זו את זו.
95 מתרצת הגמרא: לא קשיא, אין זה סתירה, דהא דתניא - שמה
96 ששנינו בולען ללא ברכה, מדובר במשיבין, שאי אפשר לסלק לצד
97 אחד בפיו ולברך, ואף לא לפולטם מפיו, שהם נמאסים וילכו לאיבוד,
98 ולפיכך יבלעם. והא דתניא פולטן מפיו, מדובר כמידי דלא ממאס
99 - בדבר שאינו נמאס בכך שנתנים אותו בפה [וכגון קליות ואגוזים].
100 ויכול לחזור ולאכול. והא דתניא מסלקן לצדדים ומברך, מדובר
101 כמידי דממאס - בדבר שנמאס בנתינתו בפה [וכגון תותים וענבים].
102 ואם יפלטנו לא יוכל לחזור ולאכול.

1 ולא אמרן ששלשה שבאו משלש חבורות מזמנים, אלא דלא
2 אקדימו הנך ואזמון עליהו בדוכתייהו - רק באופן שלא הקדימו
3 בני החבורות הראשונים וזימנו עליהם במקומם, אבל אזמון עליהו
4 בדוכתייהו - אבל אם זימנו עליהם במקומם, כלומר, שהם הצטרפו
5 וענו לזימון עם חבורתם הראשונה, פרה זימון מיניהו - פקע מהם
6 חיוב זימון, ואינו חוזר עליהם, לפיכך אינם מזמנים במקום שנזדמנו.
7 רבא מביא ראיה לדבריו: אמר רבא, מנא אמרינא לה - מנין למדתי
8 דין זה, שזימון שפרח אינו חוזר, דתנן במשנה (כלים פ"ח מ"ט), מטה
9 טמאה שנגנבה חציה, או שאבדה חציה, ולא נשאר ביד בעלים
10 אלא חצי מיטה, או שחלקיה אחין או שותפין, וביד כל אחד יש רק
11 חצי מיטה, מהורה, כדון כלי שנשבר שאין בו טומאה. ממיסה
12 המשנה: ההירורה - אם החזירו את איברי המיטה למקומם ותיקנוה,
13 מקבלת טומאה מנא ולהבא. מדייק רבא מדברי המשנה: מנא
14 ולהבא, אין - כן, היא מקבלת טומאה, אבל למפרע לא חוזרת עליה
15 הטומאה שהיתה מתחילה. אלא - מוכח, דכיון דפלוניה - שמכיון
16 שחילקו את המיטה ואין עליה שם מיטה, פרה לה טומאה מינה -
17 פרה ממנה שם טומאה, ואף שכאשר החזירוה חזר לה שם מיטה, לא
18 חזר עליה שם הטומאה, הבא נמי - אף כאן, כיון דאזמון עליהו -
19 מכיון שזימנו עליהם, ופקע מהם גם שם של שלשה במה שנפרדו
20 מחבורתם, וגם שם חיוב זימון במה שזימנו עם חבורתם, פרה זימון
21 מיניהו - פרה מהם הזימון, ואינו חוזר עליהם שוב, שאף שנתחברו
22 וחזר להם שם שלשה, שם חיוב זימון אינו חוזר עליהם.
23 שנינו במשנה: שתי חבורות וכו' שאוכלות בבית אחד ומקצתן רואין
24 אלו את אלו, מצטרפין לזמון.
25 אופן נוסף שמצטרפים לזימון: תניא בברייתא, אם יש שמש ביניהם
26 שמשמש את שתי החבורות, השמש מצרפן לזימון, אף שאין מקצתן
27 רואין אלו את אלו.
28 בזמן חז"ל היינות היו חזקים ולא ראיים לשתיה בלא מים. ונהגו
29 לערב מים בכמות של שלשה פעמים מכמות היין בכוס (שבת ע"ו)
30 ופעולה זו נקראת מזיגה. בסוגיא שלפנינו דנה הגמרא על דין יין
31 שלא עירבו בו מים. שנינו במשנה: אין מברכין על היין עד שיתן
32 לתוכו מים, דברי רבי אליעזר. וחכמים אומרים, מברכין.
33 ברייתא נוספת שעוסקת במחלוקת זו: תנו רבנן, יין, עד שלא נתן
34 לתוכו מים, אין מברכין עליו בורא פרי הגפן אלא בורא פרי
35 העץ, כדון הענבים, שללא מים אינו ראוי לשתיה, ואין בו את
36 המעלה של יין. ונזילין מנגנו לידים לסעודה, לפי שהוא נקרא מי
37 פירות, ומים כשרים לנטילה. משנתן לתוכו מים, מברכין עליו
38 בורא פרי הגפן, ואין נזילין מנגנו לידים, שהיין אינו כשר לנטילה,
39 דברי רבי אליעזר. ותקמים אומרים, בין כף ובין כף - בין שנתן בו
40 מים ובין שלא נתן, מברכין עליו בורא פרי הגפן, ואין נזילין הימנו
41 לידים, שדינו כיון.
42 הגמרא לומדת מדברי רבי אליעזר שמותר להשתמש באוכלין,
43 מבררת הגמרא: מנא אולא הא - כשיתת איזה תנא הולך דין זה
44 דאמר שמואל, עושה אדם כל צרכיו בפת. משיבה הגמרא: מנא,
45 כרבי אליעזר שמתיר ליטול את ידיו ביין חי, ואינו חושש להפסד
46 היין.
47 אופן בו מודים חכמים לרבי אליעזר שהיין טעון מזיגה: אמר רבי יוסף
48 כרבי חנינא, אף שאמרו חכמים שייך חי ברכתו בורא פרי הגפן,
49 מודים חכמים לרבי אליעזר בכוס של ברכה, שאין מברכין עליו
50 ברכת המזון עד שיתן לתוכו מים. שואלת הגמרא: מאי טעמא -
51 מדוע מודים חכמים בכוס של ברכה. משיבה הגמרא: אמר רב